

تاریخ شفاهی ادبیات معاصر ایران

www.ketab.ir

هوشنگ گلشیری

دبیر مجموعه: محمد هاشم اکبریانی
گفتگو: مریم طاهری مجد

www.ketab.ir

طاهری مجد، مریم، ۱۳۵۳ -
هوشنگ گلشیری / مریم طاهری.
تهران: نشر ثالث، ۱۴۰۰.
۳۳۶ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۵-۷۴۶-۲
گلشیری، هوشنگ، ۱۳۱۶ - ۱۳۷۹ — نقد و تفسیر
داستان‌نویسان ایرانی — قرن ۱۴ — نقد و تفسیر
اکبرآبادی، محمدحاشم، ۱۳۴۴ -

رده‌بندی کنگره: PIR۸۱۹۲

رده‌بندی دیویی: ۸۷۳/۶۲۰۸

شماره کتابشناسی ملی: ۸۵۰۸۹۹۴

هوشنگ گلشیری

گفتگو: مریم طاهری مجید

دیر مجموعه: محمد هاشم اکبریانی

صفحه آرای: فریدون سامانی - مریم آقایی

طراحی جلد: حمید باهو

مجموعه تاریخ شفاهی ادبیات معاصر ایران

چاپ اول: ۱۴۰۰ / ۷۷۰ نسخه

لینوگرافی، چاپ و صحافی: نشر ثالث

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۴۰۵-۷۴۶-۲

ISBN: 978-600-405-746-2

کلیه حقوق محفوظ و متعلق به نشر ثالث است.

قیمت: ۱۴۸۰۰۰ تومان

دفتر مرکزی: خیابان کریمخان زند، بین ایرانشهر و ماهشهر، پ ۱۵۰، طبقه چهارم

فروشگاه شماره یک: خیابان کریمخان زند، بین ایرانشهر و ماهشهر، پ ۱۴۸

فروشگاه شماره دو: اتوبان شهید همت، مجتمع ایران مال، طبقه G3، شماره ۱۸۳

فروشگاه شماره سه: پاسداران، میدان هروی، مجتمع هدیش مال

فروشگاه شماره چهار: خیابان فرشته، آقابزرگی، باغ ریشه، پ ۳۱

تلفن گویا: ۸۸۳۱۰۷۰۰ - ۸۸۳۱۰۵۰۰ - ۸۸۳۰۲۴۴۷ - ۸۸۳۰۲۴۴۷ - ۷

آدرس سایت: www.salesspublication.com

آدرس اینستاگرام: [salesspublication](https://www.instagram.com/salesspublication)

فہرست

۷.....	سخنی از دبیر مجموعہ
۱۱.....	مقدمہ
۱۵.....	گفتگو با فرزانه طاہری
۱۰۹.....	گفتگو با محمد حقوقی
۱۳۱.....	گفتگو با ضیا موحد
۱۵۱.....	گفتگو با ناصر مطیعی
۱۶۹.....	گفتگو با بہمن فرمان آرا
۱۸۵.....	گفتگو کیوان قدرخواہ
۱۹۵.....	گفتگو با یونس تراکمہ
۲۰۵.....	گفتگو با عصمت حیدر قنادپور
۲۲۹.....	گفتگو با ناہید گلشیری
۲۳۹.....	گفتگو با مجید نقابی
۲۵۵.....	گفتگو با عبدالعلی عظیمی
۲۹۱.....	گفتگو با کورش اسدی
۳۲۹.....	گفتگو با حسین سنایور

سخنی از دبیر مجموعه

روزهایی که صفحه ادبیات - ویژه شعر - روزنامه همشهری در اختیارم بود، بخشی از صفحه به بحث درباره شعر و موضوعات مربوط به آن اختصاص داشت. در این صفحه که هفتای یک بار و در ۱۳۷۹ منتشر می‌شد، بحران داستان و بیش‌تر شعر به عنوان موضوع روز به بحث گذاشته می‌شد. گفتگو با صاحب‌نظران و نیز مطالعه مطالبی که این‌جا و آن‌جا چاپ می‌شد، نشان می‌داد که در این زمینه، تحقیقات معتبر و منسجمی انجام نشده است. اما پیش از آن به نظر می‌رسید اطلاعاتی وجود ندارد که بتواند دستمایه این تحلیل‌ها باشد. آنچه اهمیت داشت تحلیل جامعه‌شناسی، روان‌شناسی، سیاسی و... از ادبیات بود که لازمه آن، تحقیق در زندگی پدیدآورندگان و همچنین شرایط حاکم بر دوره حیات آن‌ها، فضای سیاسی جامعه، روابط خانوادگی، ارزش‌های موجود در میان اهل ادب، محافل ادبی، نظریه‌های ادبی مطرح در روزگار خلق آثار و... بود. نبود یا کمبود این اطلاعات باعث می‌شد امکان بررسی کم‌وبیش جامع ادبیات از هر اهل پژوهشی سلب شود.

با چنین نگاهی بود که طرحی به نام «تاریخ شفاهی ادبیات معاصر ایران» شکل گرفت. بر اساس این طرح، شاعران، داستان‌نویسان، منتقدان و مترجمان تأثیرگذار محور کار شدند. آن‌ها که در قید حیات بودند، خود مورد گفتگو قرار

می‌گرفتند و درباره آن‌ها که ادبیات کشورمان مدیون آن‌هاست و روی در نقاب خاک کشیده‌اند با دوستان، خانواده، همکاران و... گفتگو می‌شد تا تصویری کامل از زندگی و فضایی که در آن بالیده‌اند به دست آید.

کار در ۱۳۷۹ آغاز شد و ابتدا فقط راقم این سطور به گفتگو با بزرگان ادب پرداخت. اما حجم کار و مشکلات پیش رو آن‌قدر بزرگ بود که طرح را به تعطیلی کشاند. پس از مدتی دوست عزیزم آقای محمدعلی علومی با تشویق خود و یادآوری ضرورت اجرای چنین طرحی باعث شد کار دوباره آغاز شود. تشویق‌ها و حمایت‌های این دوست عزیز تا آن‌جا پیش رفت که چند تن از دوستان‌اران ادبیات را که خود در این حوزه اهل مطالعه بودند، معرفی کرد تا دست مرا در اجرای طرح بگیرند. به این ترتیب گروهی تشکیل شد و تقسیم وظایفی صورت گرفت. هر یک از اعضای گروه یک یا چند تن از بزرگان ادبیات را انتخاب کرده و گفتگوها انجام شد. به این ترتیب، کتابی درباره هر یک از شاعران، داستان‌نویسان، منتقدان و مترجمان برجسته تهیه و تدوین شد. به عبارت دیگر هر کتاب صرفاً به یک نفر از این بزرگان اختصاص داشت و حاصل آن مجموعه کتاب‌هایی می‌شد شامل زندگی حرفه‌ای، اجتماعی، سیاسی و فردی بزرگانی که یا هنوز در کنار ما هستند یا از میان ما رفته‌اند.

برای پیشبرد کار، جلسات اعضا هر هفته برگزار می‌شد. در این جلسات، ضمن ارائه گزارش از پیشرفت کار، مشکلات و مسائلی که برای هر یک از دوستان گروه پیش می‌آمد، طرح و درباره آن مشورت می‌شد. با همه این احوال کار با کندی پیش می‌رفت. همه شخصیت‌هایی که با آن‌ها گفتگو می‌شد، طرح را حائز اهمیت می‌دانستند، اما مشغله فراوان و کم‌حوصلگی آن‌ها (به‌خصوص درباره بزرگواریانی که کهولت سن داشتند) باعث می‌شد روند امور از آنچه گمان می‌رفت، آهسته‌تر پیش برود. گفتگوهای مداوم که گاه به بیست و پنج جلسه دو سه ساعته نیز می‌انجامید، سبب می‌شد برخی عزیزان با خستگی مواجه شوند و ادامه کار را به بعد موکول کنند. در برخی موارد شروع

یک گفتگو تا پایان آن، زمانی هفده یا هجده ماهه می‌طلبید. مسافرت و بیماری نیز مزید بر علت و مانع از انجام کار با سرعت مورد نظر می‌شد. مثلاً گفتگو با سیمین بهبهانی نزدیک به پنج سال به طول انجامید که فقط چهار جلسه گفتگو برگزار شد!

کار چند مرحله داشت. ابتدا گفتگو انجام و پیاده می‌شد، متن را دبیر مجموعه مطالعه و در صورت وجود کم و کاست، سؤالاتی تنظیم می‌کرد تا در جلسه بعدی گفتگو (یا در پایان گفتگوها) مطرح شود. یکدست کردن گفتگوها و خارج نشدن از چارچوب‌های تعیین‌شده، از مواردی بود که ناظر باید به آن‌ها توجه می‌کرد.

هرچه بود گذشت. گذشت تا پس از نزدیک به سه سال اولین کتاب‌ها آماده شد. امید که توانسته باشیم برای آن‌ها که هم‌اینک و سال‌ها بعد قصد تحلیل ادبیات را از جوانب گوناگون دارند، این کتاب‌ها مرجع و منبعی مناسب باشد.

کتاب «هوشنگ گلشیری» ابتدا دهه هشتاد در نشر روزنگار منتشر شد که بعدها و با مشکلات پیش آمده برای نشر روزنگار و توقف فعالیت‌های آن، چاپ و انتشار مجدد این کتاب به نشر ثالث سپرده شد. سرکار خانم فرزانه طاهری (همسر هوشنگ گلشیری) اصلاحیه‌ای در گفتگوی خود انجام دادند و کتاب برای چاپ آماده شد. کتاب اینک پس از نزدیک به دو دهه توسط نشر ثالث تقدیم شما می‌شود.

از جناب آقای جعفریه، مدیر محترم نشر ثالث، و همچنین سرکار خانم نرگس مساوات، دبیر تحریریه نشر ثالث، کمال تشکر را دارم که زحمت انتشار این اثر را کشیدند.

محمد هاشم اکبریانی

دبیر مجموعه

زمستان ۱۴۰۰